

Аналітична записка

щодо «компромісної» податкової реформи (реєстраційний номер 3360)

Законопроект «Про створення конкурентних умов в оподаткуванні та стимулювання економічної діяльності в Україні», зареєстрований в ВРУ за № 3360 від 11.12.2015 р., так званий «компроміс» між Кабінетом Міністрів України та Президентом України, практично повністю побудований на базі законопроекту Міністерства фінансів України з деякими елементами (в частині адміністрування податків) законопроекту № 3357 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо податкової лібералізації», запропонованому Комітетом ВРУ з питань податкової та митної політики.

Крім цього, в пакеті до нього розроблений законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про створення конкурентних умов в оподаткуванні та стимулювання економічної діяльності в Україні» (№ 3631 від 11.12.2015 р.).

Основні тези змін, запропонованих законопроектами № 3360 та № 3361:

1. В розділі адміністрування податків:

1.1 Змінені критерії щодо великих платників податків;

1.2 Збільшені штрафні (фінансові) санкції, в тому числі за порушення у сфері трансфертного ціноутворення:

- в 10 разів збільшені штрафні санкції за порушення порядку взяття на облік у контролюючих органах, неподання банками інформації про відкриття (закриття) рахунків платниками податків, неповідомлення ФОП про свій статус при відкритті рахунків в банку, неподання або порушення порядку подання платником податків інформації для формування та ведення Державного реєстру фізичних осіб - платників податків, незабезпечення платником податків зберігання первинних документів;

- в 2 рази – інші штрафні (фінансові) санкції;

- скасована гранична межа штрафу (300 мінімальних заробітних плат та 200 мінімальних заробітних плат) у разі незадекларування контрольованої операції або, відповідно, неподання документації щодо контрольованих операцій;

- розширене застосування штрафної санкції в розмірі 300 мінімальних заробітних плат на випадки неподання звіту в розрізі

країн та/або глобальної документації з трансфертного ціноутворення (мастер-файлу) за кожний такий факт.

1.3. Змінені засади визначення контрольованих операцій, до яких запропоновано включати операції з пов'язаними особами-нерезидентами, а також тими нерезидентами, податок на прибуток в країнах яких зареєстрованими у державах (на територіях), у яких загальна ставка податку на прибуток підприємств (корпоративний податок), встановлена законодавством, на 4 і більше відсоткових пунктів нижча, ніж в Україні (в попередньому варіанті законопроекту від Мініфіну передбачалось 7 і більше процентних пунктів). Забраний вартісний критерій обсягу доходу у платника податків та обсягу операцій між платником податків і контрагентом, що автоматично розповсюджує сферу застосування норм щодо контролю за ТЦО на малий та середній бізнес.

1.4. Змінена процедура адміністративного оскарження рішень контролюючих органів (запроваджена однорівнева процедура оскарження, скорочені загальні строки розгляду скарг платників податків центральним органом ДФС України до 40 робочих днів, створюється Апеляційна рада при ДФС України, яка розглядає скарги платників, якщо оскаржувані податки в 1000 та більше разів перевищують неоподатковуваний мінімум доходів громадян (689 000 грн.), на 2016 рік така норма діє для донарахувань на рівні 5 512 000 грн., крім цього запроваджується процедура альтернативного вирішення строків для тих платників, донарахування податків яким визначено на рівні понад 10 млн. грн., в ході якої може бути укладена угода про згоду).

1.5. Внесені зміни у термін «безнадійна заборгованість» - зокрема, сума основної заборгованості перед кредитором та/ або нараховані доходи, за якою прострочення погашення такої заборгованості (її частини) становить понад 360 днів (пп. 14.1.7 п. 14.1 ст. 14).

1.6. Запроваджується Електронний кабінет платника податків, порядок створення та функціонування якого повинен бути регламентованим КМУ, що несе в собі великі загрози для бізнесу в частині відсутності відповідних чітких механізмів та процедур в Податковому кодексі України, а також унеможливорює отримання розуміння таких механізмів та процедур на етапі прийняття законопроекту № 3630.

1.7. Пропонується скасовувати штрафні (фінансові) санкції платникам, обсягу доходу яких за рік становить менш ніж 20 млн. грн., а також які без

застосування процедури оскарження сплатили грошові зобов'язання відповідно до повідомлення-рішення.

2. Щодо ставок та порядку оподаткування:

ЄСВ та ПДФО:

2.1. Зменшення навантаження на фонд оплати праці за рахунок зменшення ставки ЄСВ до 20 % та скасування інших ставок ЄСВ, в тому числі 2,6%/3,6 %, не стане стимулом для детінізації економіки, оскільки паралельно збільшується навантаження на заробітні плати за рахунок встановлення єдиної ставки ПДФО на рівні 17 %, а у 2016 р. – 18 %. Чинним законодавством передбачені диференційні ставки 15%-20%, однак за ставкою 20 % оподатковується лише сума перевищення доходу, отриманого у вигляді заробітної плати над 13 780 грн.

2.2. Граничний рівень бази оподаткування ЄСВ встановлений на рівні 25 розмірів мінімальної заробітної плати.

2.3. Ставки податку на прибуток та ПДФО встановлені на рівні 17 %. Однак, на 2016 рік ці ставки залишаються на рівні 18 %.

2.4. Застосування податкової соціальної пільги (50% від мінімальної зарплати) передбачається для зарплати, що не перевищує 4 130 грн.

2.5. Залишається оподаткування військовим збором (змінений порядок оподаткування збором для платників – суб'єктів господарської або незалежної професійної діяльності – виходячи з бази оподаткування на рівні чистого доходу), а також запроваджене оподаткування дивідендів на рівні, відповідно, 17%/18 %.

Єдиний податок:

2.6. Запропоновано скорочення груп платників єдиного податку, а також зменшення граничного обсягу доходу для другої-третьої групи, які трансформуються у групу «В», звуження кола осіб, що матимуть право перебувати на спрощеній системі оподаткування (зокрема, юридичних осіб 3 групи, платників податків, що матимуть обсяг доходу понад 2 млн. грн.). При цьому законопроектом не запропоновано покращення умов ведення бізнесу на загальній системі оподаткування, що створює підстави для знищення малого бізнесу або їх масового уходу в тінь.

Запровадження для платників податку групи «В» іншої моделі спрощеної системи оподаткування (доходи «мінус» розрахункові витрати на рівні 85 % доходів з подальшим переглядом розміру нормативних витрат в бік їх зменшення до 65 % у 2018 році та 45 % у 2019 році) із застосуванням ставок 17%/18 % ПДФО та 20 % ЄСВ означатиме практично переведення

платників податків, що мають дохід понад 300 тис. грн., на загальну систему оподаткування.

- *Довідково: Розрахунок податкового навантаження здійснювався виходячи з бази оподаткування, визначеної із застосуванням коефіцієнту, та застосування до цієї бази ставок ПДФО (18 %/17 %) та ставки ЄСВ 20 %. Внаслідок цього при отриманні платником групи «В» доходу за звітний рік на рівні 2 000, тис. грн. такий платник сплатить 114,0 тис. грн. замість 9,0 тис. грн. (для платників єдиного податку 2 групи) та 80,0 тис. грн. (для платників єдиного податку 3 групи).*

При цьому передбачено запровадження РРО для платників податків групи «В», які застосовуються у такому порядку:

платниками єдиного податку групи «А» - з 1 січня 2019 року;

платниками єдиного податку групи «В» - з 1 липня 2016 року.

75 відсотків вартості реєстраторів розрахункових операцій, придбаних після 1 січня 2016 року платником єдиного податку груп «А» та «В», компенсується платнику єдиного податку, у тому числі за рахунок коштів місцевих бюджетів за місцем податкової адреси такого платника єдиного податку.

При цьому перехідними положеннями передбачено, що РРО запроваджується:

- з 01.04.2016 року - платниками єдиного податку групи «В» за умови перевищення ними у першому кварталі 2016 року обсягу доходу 1 млн. грн.;

- з 01.01.2016 року – платниками єдиного податку, хто мав використовувати РРО вже починаючи з 01.01.2016 року відповідно до вимог чинного законодавства.

Податок на прибуток:

2.7. Перехід на квартальний звітний податковий період та скасування авансових платежів з податку на прибуток. Річний податковий період залишається для тих платників, обсяг доходу яких становить до 20 млн. грн., для новостворених платників податків, сільгосптоваровиробників. Такі платники сплачують до 31 грудня 2016 року авансовий внесок з цього податку у розмірі 2/9 податку на прибуток, нарахованого у податковій звітності за дев'ять місяців три квартали 2016 року. Авансові внески не сплачуються платниками, починаючи вже з 01.01.2016 р. За 2015 рік та 1

квартал 2016 року податкова декларація з податку на прибуток заповнюється відповідно до вимог, встановлених до 01.01.2016 р. «Нові» правила оподаткування податком на прибуток набирають чинності з 01.04.2016 р.

2.8. Запроваджується інвестиційний податковий кредит, але тимчасово протягом періоду з 01.01.2016 р. по 31.12.2018 р.

ПДВ та акцизи:

2.9. Запроваджується граничний рівень операцій для обов'язкової реєстрації осіб платниками ПДВ на рівні 2 000 000 грн. Скасовується така підстава для анулювання реєстрації платників податку як відсутність за місцезнаходженням таких платників. Законопроектом передбачається ведення Реєстру сум бюджетного відшкодування, який формує, веде та оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті ДФС України. Дані до Реєстру вносяться у хронологічному порядку, відповідно до якого здійснюється бюджетне відшкодування узгоджених сум. Порядок автоматичного відшкодування скасований.

2.10. Збільшені акцизи на паливо (запроваджений особливий порядок адміністрування, електронні накладні), алкоголь, тютюн, що призведе до зростання цін для кінцевих споживачів.

Податок на майно та податок з транспортних засобів:

2.11. Пропонується збільшити ставки податку на нерухоме майно з 1 % до 3 % та скасувати певні пільги.

2.12. Змінюється порядок оподаткування транспортним податком.

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК

Чинна модель	Нова модель
Ставка: 0% для компаній з оборотом менше 3 млн грн на рік, 18% - для решти компаній	Ставка: 18% - на 2016 рік та 17 % з 01.01.2017 року
База: Розрахована на основі ПСБО, або МСФЗ (для публічних компаній, або за вибором)	База: Розрахована на основі ПСБО, або МСФЗ (для публічних компаній, або за вибором)
	Інвестиційний податковий кредит. Можливість зменшення податкових зобов'язань для підприємств, які з 1 січня 2016 року до 31 грудня 2018 року будуть здійснювати капітальні інвестиції. Відмова від сплати авансових платежів по податку на прибуток
Кількість платників: □□523,6 тис.	Кількість платників □□685,3 тис. (збільшення на 161,7 тис. за рахунок переходу платників єдиного податку на загальну систему)

ПДФО

Чинна модель	Нова модель
Заробітна плата Ставки: 0% - для 0,5 розміру мінімальних місячних заробітних плат (609 грн.); надається для заробітних плат не вище 1 710 грн 15% до 10-кратного розміру мінімальних місячних заробітних плат (12.180 грн.) 20% на суму перевищення 10-кратного розміру мінімальних місячних заробітних плат (12.180 грн.)	Заробітна плата Ставки: 0% - для 0,5 розміру мінімальної місячної заробітної плати (689 грн.); надається для заробітних плат не вище 4 134 грн у 2016 році 18% (17% - у 2017 році) - для інших заробітних плат
Військовий збір 1,5%	Військовий збір 1,5% (для підприємців – з чистого доходу)
Доходи відмінні від заробітної плати та інвестиційного доходу – 20%	Доходи, відмінні від заробітної плати та інвестиційного доходу – 18% (17% - у 2017 році)
Інший дохід 5% - дивіденди 20% - інший інвестиційний дохід	Інший дохід 18% (17% - у 2017 році)- дивіденди 18% (17% - у 2017 році) - інший інвестиційний дохід Оподаткування пенсій - 15% від "мін." (якщо розмір пенсій вище 4 134 гривень)

ЄСВ	
Чинна модель	Нова модель
Ставки Роботодавець – 41% (в середньому) Робітник – 3,6%	Ставки Роботодавець – 20% Робітник – 0% (скасування ЄСВ 2,6%-3,6%)
База оподаткування Не перевищують 17 мінімальних місячних заробітних плат (20 706 грн; 17*1218 грн.)	База оподаткування Не перевищують 25 мінімальних місячних заробітних плат (34 450 грн; 25*1378 грн.)
Кількість платників податку: 9760,9 тис.	

ПДВ	
Чинна система	Нова система
Ставка: а) загальна - 20% б) експорт - 0% с) Фармацевтична продукція - 7%	Ставка: а) загальна - 20% б) експорт - 0% с) Фармацевтична продукція - 7%
Спеціальний режим для сільськогосподарських компаній. Відповідно до спецрежиму, нарахована сума ПДВ не підлягає сплаті до бюджету та повністю залишається в розпорядженні підприємства.	Запровадження до 1 січня 2017 р. перехідного періоду у застосуванні сільгоспвиробниками спецрежиму оподаткування: розподіл нарахованого ПДВ у пропорції: 75% - до державного бюджету, 25% - залишення у розпорядженні сільгоспвиробника.
	Відновлення права на відшкодування ПДВ для усіх експортерів зернових та технічних культур
Обов'язкова реєстрація при перевищенні річного обороту: 1 млн. грн.	Обов'язкова реєстрація при перевищенні річного обороту: 2 млн. грн.
	Запровадження офіційної публікації реєстру відшкодування ПДВ з відображенням у ньому даних про платника податку, заявлених до відшкодування з бюджету сум податку та стану їх відшкодування. Запроваджений порядок бюджетного відшкодування (в хронологічному порядку). Скасований порядок автоматичного відшкодування податку.
Кількість платників податку: 234,1 тис.	Кількість платників податку: 210,3 тис (зменшення за рахунок підвищення порогу для обов'язкової реєстрації з 1 до 2млн.грн.)

СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ

Чинна система	Нова система
I група - ФОП, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно торгівлю на ринках або надають побутові послуги населенню. Обсяг доходу - не перевищує 300 тис грн.	Група А – ФОП, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно торгівлю на ринках або надають побутові послуги населенню. Обсяг доходу - не перевищує 300 тис грн
II група - ФОП, які надають послуги платникам єдиного податку або населенню. Виробництво та продаж товарів, діяльність у	Група В – об'єднано II та III групу, для яких обсяг доходу - до 2 млн грн. Наймані

сфері ресторанного господарства. Наймані працівники - до 10 осіб. Обсяг доходу – до 1,5 млн грн.	працівники - до 10 осіб. Право на застосування ССО для юросіб скасовується.
III група – ФОП та юридичні особи, які мають дохід до 20 млн грн.	Заборається зовнішньоекономічна діяльність.
IV група – с/г товаровиробники, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий рік дорівнює або перевищує 75 %	Група С - сільськогосподарські товаровиробники, у яких обсягу доходу не перевищує 2 млн грн на рік

Ставка оподаткування

I група – до 10% мінімальної заробітної плати (до 121,8 грн.) + ЄСВ 34,7% бази нарахування або 422,65 грн	Група А. Ставка - до 20% мінімальної заробітної плати (до 275,6 грн, встановлюють місцеві ради)+ ЄСВ - 20% мінімальної зарплати (275,6 грн).
II група - до 20% мінімальної заробітної плати (243,6 грн)+ ЄСВ 34,7% бази нарахування або 422,65 грн	Ставка - 18% бази оподаткування (з 2017 р. – 17 %). ЄСВ - 20% мінімальної зарплати (275,6 грн).
III група - дохід . Ставка - 2% доходу – з ПДВ, або 4% доходу – без ПДВ. ЄСВ – 34,7% бази нарахування або 422,65 грн.	Встановлюються нові правила визначення бази оподаткування – дохід, визначений за прямим (Доходи – Витрати) або непрямим методом (Доходи – Доходи* коефіцієнт) Коефіцієнт: в 2016-2017 роках - 0,85, у 2018 - 0,65, у 2019 році – 0,45. Чим вищий коефіцієнт, тим менше база оподаткування.
IV група: 0,09 -1,35% нормативно-грошової оцінки 1 га землі (залежно від виду земель)	Група С: 0,09-1,35% нормативно-грошової оцінки 1 га землі (залежно від виду земель).

Щодо застосування реєстраторів розрахункових операцій (РРО)

- Фізичні особи - платники єдиного податку другої-третьої груп, які перебували на обліку в контролюючих органах до 1 січня 2016 року з 1 січня 2016 року вважаються платниками єдиного податку групи "В".
- Платники єдиного податку групи "В", які сплачували єдиний податок у 2015 році у складі другої групи платників єдиного податку, і мали почати застосовувати РРО з 1 січня 2016 року у відповідності до попередньої редакції Кодексу, застосовують РРО з 1 січня 2016 року
- Платники єдиного податку групи "В", обсяг доходу яких у першому календарному кварталі 2016 року перевищив 1 млн гривень, застосовують РРО з першого числа першого місяця кварталу, наступного за виникненням такого перевищення.
- Компенсація з місцевих бюджетів витрат платників єдиного податку на придбання реєстраторів розрахункових операцій - 75% вартості придбаних РРО.

НЕРУХОМІСТЬ

Чинна система	Нова система
<p>Не оподатковуються:</p> ☐ будівлі промисловості та складські приміщення промислових підприємств; ☐ будівлі, споруди с/г товаровиробників	<p>Зазначені пільги скасовуються.</p> <p>За даними Держкомстату площа зданих в експлуатацію будівель промисловості та складів за період 2010 - I кварталу 2015 року становить 5 056 тис. кв.м.</p>
<p>Ставка податку:</p> <p>1) до 2% МЗП за 1 кв.м. площі нерухомого майна. Встановлюється місцевими радами.</p>	<p>Ставка податку:</p> <p>1) до 3% МЗП за 1 кв. м. площі нерухомого майна – для об'єктів житлової нерухомості, а також для</p>

	об'єктів нежитлової нерухомості. Встановлюється місцевими радами; 2) 25 000 грн./рік – додатково для квартир та будинків площею понад 300 кв. м. та 500 кв. м. відповідно
Пільги: Для квартири/квартир незалежно від їх кількості - на 60 кв м. Для житлового будинку/будинків незалежно від їх кількості - на 120 кв м. Для різних типів об'єктів житлової нерухомості, в тому числі їх часток (у разі одночасного перебування у власності платника податку квартири/квартир та житлового будинку/будинків, у тому числі часток) - на 180 кв м.	

АКЦИЗИ

товари	Ставка		Примітка
	Чинна система, 2015 рік	Нова система, 2016 рік	
лікеро-горілчані вироби	70,53 грн. за 1 л 100% спирту	141,06 грн. за 1 л 100% спирту	У 2017-2020 роках ставка збільшуватиметься щорічно на 5% і у 2020 році становитиме 171,47 грн
вина сухі	0,01 грн. за 1 л	0,05 грн. за 1 л	Мінімальний розмір ставки у ЄС – нульова ставка. Розмір ставки в окремих країнах ЄС: Франція – 0,9 грн. за 1 л; Польща – 9 грн. за 1 л.
вина кріплені, вермути	3,58 грн. за 1 л	5,37 грн. за 1 л	У 2017-2020 роках ставка збільшуватиметься щорічно на 5% і у 2020 році становитиме 6,53 грн
вина ігристі	5,20 грн. за 1 л	7,80 грн. за 1 л	Мінімальний розмір ставки у ЄС - нульова ставка. Розмір ставки в окремих країнах ЄС: Бельгія – 13,62 грн. за 1 л Латвія – 16,65 грн. за 1 л.
пиво	1,24 грн. за 1 л	2,48 грн. за 1 л	У 2017-2020 роках ставка збільшуватиметься щорічно на 5% і у 2020 році становитиме 3,01 грн. Мінімальний розмір ставки у ЄС – 2 грн
сигарети (специфіка)	227,33 грн. за 1000 шт	318,26 грн. за 1000 шт	У 2017-2020 роках ставка збільшуватиметься щорічно на 7% і у 2020 році становитиме 429,29 грн. за 1000 шт.
сигарети (адвалор)	12% від максимальних роздрібних цін без ПДВ	15% від максимальних роздрібних цін з ПДВ	У 2017-2020 роках ставка не змінюватиметься.

РОЗМІРИ ШТРАФІВ

Чинна

Нова

	Чинна	Нова
За неподання інформації для реєстру фізосіб (за повторне порушення протягом року)	85 (170)	850 (1700)
За неподання або подання з помилками звітності про дохід і нараховані податки	510-1020	1020-2040
За неподання або несвоєчасне подання податкових декларацій та звітності	170-1020	340-2040
За порушення платником ПДВ термінів реєстрації податкових накладних (залежно від терміну затримки)	10-40% суми ПДВ	10-40% суми ПДВ
За незбереження первинних документів, бухгалтерської звітності при податковій перевірці	510-1020	5100-10200
За неподання або несвоєчасне подання банками податкової інформації ДФС	170-340	-
За невчасне подання банками та іншими фінустановами інформації про закриття/відкриття банківських рахунків платниками	-	3400
За порушення правил вивезення нафтопродуктів	200% вартості, але не менше 15 000	-
За неподання або неповне подання документів для становлення на облік у контролюючому органі чи повідомлення контролерів про зміну місця реєстрації (за повторні порушення протягом року)		1700 (3400) - для фізосіб, 5100 (10 200) - для юросіб
За проведення розрахунків з рахунків, які не стоять на обліку у контролюючих органів		10% суми операції, але не менше 8500
За порушення строків реєстрації електронних акцизних накладних (залежно від терміну затримки)		2-40% суми акцизу але не менш 2000 - 20 000
За реалізацію палива без реєстрації платником акцизного податку		100% суми акциза
За неподання документації в рамках контролю за ТЦО		300 розмірів МЗП (413 400)